

ולבנות ירושלם עד משיח נגיד שבועים שבעה (דנ' ט:כה) אילו
 65 כעשו בגולה ועלו. ושבועים ששים ושנים (שם) אלו שעשו בארץ.
 ושבוע אחד מקצתו בארץ ומקצתו בחוצה לארץ. והעיר והקדש
 ישחית עם נגיד הבא וקצו בשטף ועד קץ מלחמה נחרצת שוממות
 (דנ' ט:כו).

פרק כט

1

ובשנת אחת לכורש מלך פרס לכלות דבר ה' מפי ירמיהו וג'
 כה אמר כורש מלך פרס וג' מי בכס מכל עמו וג' (עז' א:א-ג).

(ק את ירושלם) עד משיח נגיד, ב ד ל ותדע ותשכיל וגו'.
 64 שבועים | ל שבועה, ב ד שבועי'. *שבועה | ט שבועים, א
 שבעה גו'. אילו שעשו | ל לו שיעשו. 65 ועלו | ה ח'.
 ושבועים | ה שבועים. ששים ושנים | ז ק ר ששים ושנים תשוב
 ונבנתה רחוב וחרוץ, א ששים ושנים תשוב גו'. אלו - בארץ
 ב ד | ל אלו שעשו בארץ ישראל, ה ז ק ר שעשו בארץ, א שנים
 מהן עשו בארץ ישר', ט פ שנים שעשו בארץ. 66 ושבוע אחד |
 א ואחד. בארץ | ד עשו בארץ. בחוצה | ז ד ר חוצה.
 *והעיר - שוממות ה ר | ט והעיר. . . . ועה. . . שוממות, ק
 והעיר. . . בשטף, א ושבועים ששים ושנים תשוב ונבנתה רחוב
 וחרוץ גו' ואחרי השבועים ששים ושנים יכרת משיח ואין לו
 והעיר. . . בשטף ועד. . . שוממות, ב ד ל ואחר (ל ואחר')
 השבוע שנ' יכרה והגביר (ל ואנכיר) ברית לרבים (ד ל לרבים
 וגו').

1 *פרק כט ב ד ל | א סליק פירקא כח, ה ז ט ס פ ק ר סליק
 פירקא. 2 מפי - וג' | ב ד ז ל ד מפי ירמיה (ב ל ירמיהו)
 העיר ה' (ד וגו', ב ל ר ה' וגו'), א מפי ירמיה גו', ק וגו'.

ויקומו ראשי האבות ליהודה ובנימין הכהנים והלויים לכל העיר
 5 האלהים את רוחו לעלות לבנות את בית ה' אשר בירושלם (עז' א:
 ה). וכל הקהל כאחד ארבע רבוא וג' (עז' ב:סד) בפרט אינן אלא
 שלשים אלף ושלשה עשר אלף מהיכן הן אילו שעלו משאר שבטים.
 ויכינו את המזבח על מכונותיו כי באימה עליהם מעמי הארצות
 ויעל עליו עלות לה' לבקר ולערב (עז' ג:ג). ויתנו כסף לחצבים

3 פרס | א פרס כל הארץ. מי - וג' | א מי . . . עמו יהי אלקיו
 עמו ויעל לירושלם אשר ביהודה, ז ר מי . . . ויעל (ז ויעל וגו'),
 ל מי . . . עמו, ק מי בכס בכל עמו יהי אלדיו ויעל. 4 ויקומו
 - בירושלם | א ז ר ויקומו . . . ובנימין והכהנים והלויים (ז ר
 הלויים) לכל (ז ר כל) . . . רוחו וגו', ק ויקומו . . . ובנימין
 וגו', בדל ויקומו . . . האבות וגו'. 6 וכל - וג' | א ז ק ר
 כל . . . רבוא אלפים שלש מאות וששים, ב ל כל הקהל כאחת (ב
 כאחד) וגומ' מלבד עבדיהם ואמ' (ב וגו') ארבע ריבוא בכלל, ד
 מלבד עבדיה' וגו' ארבע רבוא בכלל. *בפרט ג² ז מ ק ר | ט בפרט,
 ל ובפרט, ב ד ופרט, א ס פ בפרטן. אינן | ז ר אינס, ב אינ'.
 *אלא | ס ר ח'. 7 אלף | ב ד אלף וג' מאות וס'. ושלשה עשר |
 ב ד וי"ב, ל ושל'. אלף | ז ר אלא. מהיכן | ג² מאיכן,
 ב ד ז מ ק ר היכן, א ל איכן. הן | א | ב ד ז ל ק ר הם.
 אילו א מ | ב ד ל אלא אילו, ז ק ר אלא. שבטים | ד השבטי'.
 8 *ויכינו - ולערב | ס ויכינו . . . כי באמונה (-) ויעל
 עליו עלות (-) לבקר ולערב, א ויכינו המזבח על מכונתו כי
 באימה . . . ויעלו . . . לה' גו', ז ר ויכינו . . .
 מכונותיו . . . הארצות (ז הארץ), ב ד ל ויכינו את . . .
 מכונותיו (ל מכונותו, ד מכונות') וגו', ק ויכינו את המזבח
 וגו'. 9 *וייתנו - וג' | ס ויתנו . . . לצדונים ולמצרים

10 ולחרשים ומאכל ומשתה ושמן לצדונים ולצרים וג' (עז' ג:ז).

כורש מלך שלש שנים מקוטעות. ובמלכות אחשורוש בתחלת

מלכותו כ(חבו) ס(טנה) ע(ל) יוש(בי) יהו(דה) וירושלם (עז'

ד:ו). באדין בסילת עבדת בית אלהא די בירושל(ם) והות בטלה

עד שנת תרתין למלכות דריוש מלך פרס (עז' ד:כד). בשנת שלוש

15 למלכו עשה משתה וג' (אס' א:ג). ארבע שנים היתה אסתר נסמנת

בשושן הבירה. ותלקה אסתר אל המלך אחשורוש אל בית מלכותו

בחדש העשירי הוא חדש סבת בשנת שבע למלכותו (אס' ב:סז). כל

חמש שנים היה המן כונס את השלל למרדכי. בחדש הראשון הוא

וג', א ויהנו . . . לצידנים ולצרים גו', ז ר ויתנו . . .

ושמן להביא עצי ארזים מן הלבנון אל ים יפו (ז אל יסיפו)

כרשיון כרש מלך פרס עליהם, ב ל ק ויתנו . . . ולחרשים וגו',

ד ויהנו כסף לחוצבי' וגו'. 11 מלך | ק מלך כרש. בתחלת

- וירושלם | א ז ר בתחלת . . . שטנה . . . וירושלם, ק

בתחלת . . . שטנה וגומר, ב ד ל בתחלת מלכותו וגו'.

13 * באדין - פרס | ס באדין . . . בירושל' למלכות . . . פרס,

ס פ באדין . . . בירושלם והות בטלה עד שנת תרתין למלכות

דריוש מלכא, ז ר באדין . . . בטלא עד שנין תרתין למלכות

דריוש, ק באדין . . . בירושלם וגו', א ב באדין . . . אלהא

גו', ד באדין . . . בית ה', ל באדין ב' עב' וגומ'.

14 בשנת - וג' א ד | ב ח', ז ר בשנת . . . משתה לכל שריו

ועבדיו, ק בשנת . . . כריו, ל בשנת שלש למלכותו וגומ'.

15 ארבע | א ב ד ל כל ארבע. נסמנת | ב ד ל מ ס ק ר

מוסמנת, א ז פ מסומנת. 16 ותלקה - למלכותו ז ר | א שכן

הוא או' ותלקה . . . למלכותו, ק ותלקה . . . העשירי בשנת

שבע למלכותו, ב ד ל ותלקה . . . המלך וגו'. 17 כל | ק ר

- חדש ניסן בשנת שחיים עשרה למלך אחשור(וש) הפיל פור וג' (אס'
 20 ג:ז). בשלשה עשר בניסן כתב המן ספרים להשמיד להרוג ולאבד
 את כל היהודים (אס' ג:יג). בששה עשר בניסן הלך את המן על
 העץ. בעשרים ושלשה בסיון כתב מרדכי ספרים להשיב ספריו
 שלהמן. בשלשה עשר באדר הרגו היהודים ואבד חמש מאות איש
 (אס' ט:ז) וחלו את עשרת בני המן אשר כתבו סטנה על יושבי
 25 יהודה וירוש(לם) (עז' ד:ו). בשלשה עשר באדר ביום ההוא בא

ח', ג² וכל. 18 חמש שנים | א אותן השנים. *היה המן |
 ט (-). את השלל אר | ק השלל, ב ד ל שלל. למרדכי | א
 למרדכי אחר הדברי' האלה גדל המ' אח' את המ' גו'. 19 חדש |
 ק ה'. ניסן | ב סיון. בשנת - וג' א | ר בשנת . . .
 אחשורוש, ק בשנת שהים עשרה וגו', ב ד ל וגו'. 20 ספרים |
 ג² ר ח', ב ד את הספרים. להשמיד - היהודים א ק | ר להשמיד
 להרוג ולאבד, ל להשמיד להרוג ולאבד גומ', ב ד להשמיד להרוג
 (ב ולהרוג) וגו'. 21 בששה עשר | א ב ד ל בחמשה עשר בניסן
 (א בו) נכנסה אסתר לפני המלך בששה עשר. בניסן | א ר בו.
 את | ל ר ח'. *על העץ א ג² ס פ ר | ט על (-), ב ד ק ל
 ח'. 22 בעשרים ושלשה | ג² בי"ג. מרדכי ספרים | ל ספרים
 מרדכי. *ספריו שלהמן ב ג² ד ל | ט שלהמן, א ק ר ספרי המן.
 23 *בשלשה עשר | ט (-) עשר, ק ובי"ג. באדר | ס פ ר באדר
 בשושן הבירה, ק באדר לשנה הבאה. *הרגו - איש א ג² ק ר |
 ט הרגו (-) ואבד . . . איש, ב ד ל ויכו היהודים בכל
 אויביהם (ב ד אויביהם וגו') והרגו (ל ויהרגו) בשושן חמש
 מאות (ב בשושן הבירה מאות) איש. 24 וחלו - המן | א ואת
 עשרת בני המן חלו, ר ואת . . . המן. אשר כתבו | ב ד ל ק
 ר על אשר כתבו, א הם שכתבו. סטנה ל | א ב ד ק ר סטנה.

מספר ההרועים וג' (אס' ט:יא). ובאותו הזמן לשנה הבאה ותכתוב
אסתר המלכה (ה) וג' (אס' ט:כט).

הרי הוא אומ' למלאה לתרבות ירושלם שבעים (נה) (דנ' ט:

ב) וחמשים ושנים שנה שעשו בגולה ועלו ושלש שלכורש וארבע

עשרה שנה שלאחשורו (ש) ושנים שלדירוש. בשנה שנים לדירוש 30

(זכ' א:א) ויען מלאך ה' ויאמ' (ר) ה' צבאות עד מתי אתה לא

תרחם את ירושלם ואת ערי יהודה אשר זעמתה זה שבעים שנה (ה)

יושבי | א ח'. 25 בשלכה - ההוא | ב ד ל ס פ ק ר ביום

ההוא, א ג² בי"ד באדר. בא - וג'. | א ר בא מספר ההרועים

בשוקן הבירה לפני המלך. 26 ובאותו הזמן | א ר ובאותו זמן,

ק ובאותו יום. ותכתוב - וג' | א ר ותכתב אסתר המלכה בת

אביחיל ומרדכי היהודי את כל תקף, ג² ק ותכתב. . . אביחיל,

ב ד ל נאמר ותכתב. . . אביחיל וגו'. 28 אומ' | ר ח'.

*למלאה - שנה ר | ט למלאה לתרבות ירושלם (-) ש', ס פ למלאה

. . . שנה וגו', ק לתרבות. . . שנה, א כי לפי מלאה לבבל

שבעים שנה אפקד אתכם ואו' למלאה. . . שנה, ב ד ל כי. . .

שנה למלאה. . . שבעים (ב ד שבעים שנה), ג² כי לפי למלאה

לבבל ע' שנה ואומ' למלאה. . . שנה. 29 וחמשים ושנים |

א ב ג² ד ק ר חמשים ושנים, ל ל"ב. שעשו בגולה א ס פ |

מ ק ר אלו שעשו בגולה, ג² עשו בגולה, ב ד ל לאחר (ל אחר)

חרבן הבית עשו ישראל במלכות כשדים ונפקדו. ושלש | א ג²

ד שלש. שלכורש | ג² לכורש. וארבע עשרה | ג² י"ד.

30 שנה | כל כת"י ח'. שלאחשורוש | ג² לאחשורוש. *ושנים

שלדירוש א ד ל ק ר | ט (-), ב ג² ושנים לדירוש. בשנת -

לדירוש ג² | ק ר ובשנת שנים לדירוש, א שנ' בשנת שנים

לדירוש, ב ד ל ובשנת שנים לדירוש נבנה הבית וכן זכריה אמ'.

(זכ' א:יב). ארבע שנים היה הבית נבנה ושיצא ביתא דנא עד
יום תלתה לירח אדר די הי שנת שת למלכות דריוש מלכא (עז' ו:)

35 פו).

ובאותו הזמן לכנה הבאה עלה עזרא וחבורתו מבבל וגלות
אחרת עמו. ויעלו מבני ישראל ומן הכהנים והמשוררים והשוערים
והנתינים אל ירושלם בכנת שבע לארתחשסתא המלך. ויבא ירושלם
בחדש החמישי היא שנת השביעית למלך. כי באחד לחדש הראשון הוא

---

31 ויען - ויאמר א ג² | ק ר ח', ב ד ל ויען מלאך ה' וגו'
ואו'. אתה | א ק ר ח'. 32 *ואת - יהודה א ל ק ר | ס (-)
יהודה, ב ד וגו'. אשר זעמחה | א ב ד ק ר אשר זעמת, ל אשר
וגומ'. 33 ארבע | ב ד ל כל ארבע. *נבנה | ס נבנה מבנה.
*ושיצא - מלכא | ס ושציא . . . שת (-) דריוש מלכא, ק ר
ושציא (ר' ושיציא) . . . תלתא . . . דיהי (ר' כי היא) שנת שית
. . . מלכא, א שכן הוא או' ושיציא . . . די היא . . . מלכא,
ל שנ' ושיציא ביתא דנא ע' י' ת' ל' א' ה' ש' ש' ל' ד' מ' ב',
ב ד שנ' ושיציא ביתא דנא וגו'. 36 ובאותו הזמן | ר ובאותו
זמן, א באותו זמן. עלה | ר עליה. וחבורתו ג² | שאר כת"י
ה'. 37 עמו | ב ד ל עמו שנ' הוא עזרא עלה מבבל וגו', א
עמו שכן הוא או'. *ויעלו - ירושלם א | ס ויעלו . . .
הכהנים (-) והשוערים (-) אל ירושלם, ר ויעלו . . . מן . . .
לירושלם, ק ויעלו מבני ישראל והכהנים והלויים והמשוררים
לירושלם, ל ויעלו מבני ישראל מן ה' וה' וה' אל ירושלם,
ב ד ויעלו מבני ישראל (ב ישר' מן) וגו' אל ירושלם.
38 *לארתחשסתא | ס ח', ל לארתחשסתא. המלך | ק ח'.
39 שנת השביעית | ב ד שנה העשירי, ל שנת הע'. כי - עליו |
ק כי . . . מבבל וגו', ד ל כי . . . הראשון וגו', ב כי באחד

40 יסוד המעלה מבבל ובאחד לחדש החמישי בא אל ירושלם כיד אלהיו הטובה עליו. כי עזרא הכין לבבו לדרוש את תורת ה' ולעשות וללמד בישראל חוק ומשפט (עז' ז:ז-י) ולהבדיל את ישראל מן הנשים הנכריות.

פרק ל

1

דברי נחמיה בן חכליה ויהי בחדש כסליו שנת עשרים ואני הייתי בשושן הביר(ה) (נחמ' א:א). שהים עשרה שנה עשה בארץ ישר(אל) מתקין בחומ(ה) ומישוב את ישר(אל) איש בעירו ואיש באחוזתו. ולקץ הימים נשאלתי מן הכלך ואבוא לירושלם (נחמ' 5

לחדש וגו'. 41 כי - ומשפט א | ק כי . . . ולעשות וגו', ר כי . . . ה' צבאות ולעשות . . . במשפט, ב ד כי . . . לבבו וגו', ל כי עזרא הכהן וגומ'. 42 ולהבדיל | ג² להבדיל, א והבדיל, ב ד ל ובא והבדיל, ק ר הוא הבדיל, מ והוא הבדיל. מן הנשים | ל מהנשים.

1* פרק ל ב ג² ד ל | א סליק פירקא כס, ט ס פ ק ר סליק פירקא. 2 דברי - הבירה ק ר | א דברי נחמיה בנו . . . הבירה, ד ב דברי נחמיה בן חכליה וגו', ל נחמיה בן חכליה וגומ'. 3 שנה | ר ח'. עשה | ק ח', ב עשו. 4 מתקין ב ל מ | א ד ק ר מתקן, ס פ והתקין. בחומה | ר ח'. ומישוב ר | א ומיישוב, ב ד ל ומשיב, ג² מ ק ומשיב, ט פ והושיב. בעירו - באחוזתו | ב ד ל לעירו ולאחוזתו. 5 ולקץ - המלך | ק ולקץ ימים . . . המלך, ר ולקץ הימים נשאלת מן המלך, א שכן הוא או' בשנה שלשים ושהים לארתחסתא המלך באתי אל המלך ולקץ הימים נשאלתי מן המלך וכתובים ראשי האבות ליהודה ובנימין עד מלכות דריוש וארתחסתא, ב ד ל וכן הוא או' ובכל זה (ד זאת)